

DIRVA

Nr. 36

Kovas-March 27, 1961

Cleveland, Ohio

Maskvos įsakytų bylų banga

Komunistai išgalvoja kaltininkus gyventojų
sumažėjimui Lietuvoje pateisinti

Neseniai Estijoje pasibai-
gė vieša parodomoji byla,
kurioje kaltinamieji buvo
teisiami už masinį komunis-
tų pareigūnų ir žydų žudy-
mą Estijoje. Vienas kaltina-
masis buvo reikalaujamas
iš Anglijos, tačiau Anglijos
vyriausybė nepripažino so-
vietinei valdžiai teisės rei-
kalauti Estijos piliečio. Kal-
tinamieji, kurie buvo suim-
ti, buvo paskelbti kalti ir
sušaudyti.

Panaši byla vyksta (ar-
jau įvyko) ir Rygoje. Lietu-
voje neseniai taip buvo nu-
teisti ir sušaudyti trys bu-
vę Alytaus kriminalinės po-
licijos pareigūnai. Trys jų
bendradarbiai byloje buvo
minėti irgi kaip teistini, ta-
čiau gyveną užsieniuose
(nurodyti jų adresai, nors,
rodos, netikri, tik regimai
spėjami). Šių tačiau nebuvo
bandyta reikalauti iš Jung-
tinių Valstybių, Australijos
ir Vokietijos.

Betgi triukšmingiausia
byla bandoma surengti dėl
1941-ais metais Ukmergėje
įvykusių sušaudymų. Šiuo
atveju keršto šauksmas
kreipiamas tik į užsienius,
nes suimtų dėl to dalyko nėra
ir kaltinamųjų suolan-
niekas nepasodintas. Po ne-
seniai paskelbto rinkinio
liudijimų prieš M. Paškevi-
čių, kuris buvo perspausdin-
tas net ir Maskvos "Izvesti-
ja", Ukmergėje buvo suor-
ganizuotas specialus kelių
šimtų žmonių susirinkimas,
 kuriame buvo pasakyta de-
šimts kaltinamųjų kalbų
prieš M. Paškevičių, Vaclo-
vą Deveikį ir Aleksą Bra-
ziukaitį (buv. krim. polici-
jos apygardos viršininką).
Po kalbų buvo pasirašytas
specialus laiškas atsisauki-
mas į visus Chicago miesto
gyventojus, kuriame jie
kviečiami, kad reikalautų iš
Jungt. Amerikos Valst. vy-
riausybės išduoti M. Paške-
vičių (kaip gyvenantį Chi-
cagoje) sovietinei vyriausy-
bei kaip karo nusikaltėlių.

Kaltinamosios kalbos ir
laiškas chicagiečiams skel-
biami visuose laikraščiuose
Lietuvoje ir, turbūt, bus
skelbiami Chicagoj: grei-
čiausia stengsis paskelbti
ne vien "Vilnyje".

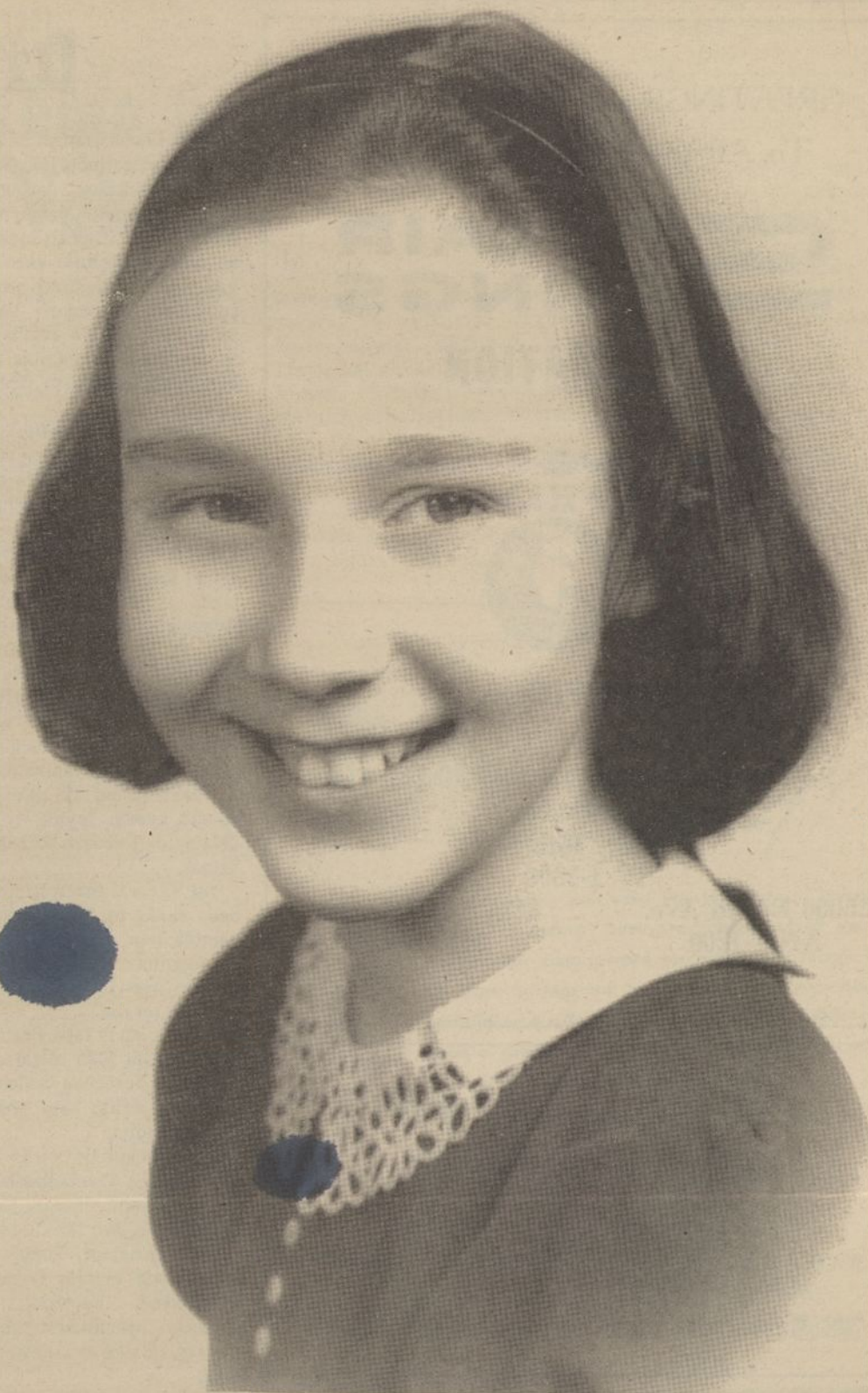
Iš to matyti, kad po ne-
pasisekimo Anglijoje, sovie-
tinė valdžia nesirūžta tie-
siog su išdavimo reikalavi-
mu besikreipti į JAV vy-
riausybę, bet bando veikti
per Chicago gyventojus,
JAV piliečius. Ir ne pati vy-
riausybė kreipiasi, o specia-
liai tam tikslui sušauktų
Ukmergės miesto gyventojų
vardu.

Kad tačiau tos apeliacijos
pradininkai nėra ukmergie-
čiai, aišku iš tos aplinkybės,
kad šios rūšies bylos prasi-
dėjo vienu metu ne tik Lie-
tuvoje, bet visose trijose
Pabaltijo respublikose, vi-
siškai taip, kaip dedasi ir
visi kiti dalykai, kuriuos
daryti liepiama iš Maskvos.
Lietuvos žmonės dėl tų tra-
giškų 1941ųjų metų įvykių
būtų pakėlę balsą tuojau
pat, jeigu to balso nebūtų
užgniaužusi vokiečių okupa-
cija. Arba jie būtų pakėlę
balsą tuojau, kai tik vokie-
čių okupacija išnyko, bū-
tent, 1944 metų vasarą, jei-
gu to balso nebūtų užgniau-
žusi kita okupacija. Rusų
bolševikų valdžia tuo metu
neleido apie tai patiems lie-
tuvams kalbėti taip, kaip
jie tuos dalykus iš tikrųjų
buvo matę. Ir iš viso iš pra-
džių buvo leidžiama apie tai
tik labai miglotai užsiminti.
Apie "užsieniuose priglau-
dusius nusikaltėlius" ven-
gė užsiminti todėl, kad ven-
gė minėti ir kitą, būtent,
vengė minėti faktą, kad ne
visus lietuvius pavyko pa-
vergti, kad dalis jų atsidri-
rė laisvėje ir kad tie jau
spėjo pasauliui pasakyti, ką
įsibrovėliai Lietuvai yra pa-
dėję. Tik 1952 metais ar
vėliau pradėta išdrįsti apie
tai užsiminti ir pradėta ban-
dyti atsikirtinėti užsienio-

se esantiems lietuviams.
Mat, kai 1951-ais metais lie-
tuviškai prabilo radijas iš
Vakarų, lietuvių buvimo už-
sieniuose ir jų veiklos nu-
slėpti nebebuvo galima.

Bet uolumas bent po 20-
ties metų "užsirūstinti" už
1941-ųjų metų nusikaltimus,
ir prisegti tuos nusikalti-
mus kiek galima daugiau
užsieniuose esantiems "bur-
žuaziniams nacionalistams"
lietuviams labai ryškiai su-
stiprėjo tik pastaraisiais
metais. Lietuvoje mano, kad
viena iš svarbiausių to prie-
žasčių yra — 1959-ųjų me-
tų gyventojų surašymo duo-
menys. Labai ryškiai paaš-
kėjo gyventojų skaičiaus
sumažėjimas, ypač lietuvių
Lietuvoje sumažėjimas.
Prisiekė greit surasti kitų
kaltininkų dėl to sumažėji-
mo, negu tie, kurie Lietuvo-
je visiems buvo ir be paaš-
kinimų puikiai žinomi. Buvo
skubiai "pataisytas" vokie-
čių okupacijos metais Lie-
tuvoje išžudytų žmonių
skaičius iš 400,000 į 700,000.
Ir pradėta sistemingai di-
dinti su vokiečiais bendra-
darbiavusių lietuvių atsa-
komybę. Iš pradžių buvo sa-
koma, kad tuose nusikalti-
muose talkininkavę tik kai
kurie pardsavėliai. Vėliau
ant lietuvių pečių kaltes
pradėjo perkeldinėti dra-
siau ir ėmė tvirtinti, kad
jau beveik visi lietuviai
"buržuaziniai nacionalistai"
prie tų nusikaltimų priside-
ję ir juose vaidinę žymų
vaidmenį. Pastaruoju metu
tų dalykų nušvietimo spal-
va vis keičiasi tokia prasme,
kad vokiečių gestapininkų
vaidmuo baigia išblukti ir
svarbiausi ar beveik vienin-
teliai kaltininkai lieka tik
lietuviai. Tokia dvasia buvo
atliktas ir pastarasis susi-
rinkimas Ukmergėje. Tiks-
liau, — tokia dvasia sure-
daguotas to susirinkimo tu-
rinio aprašymas.

(Nukelta į 2 psl.)

BARBARA ŪSAITĖ, iš Detroito pirmoji įsiregistravo dalyvauti Dirvos rengiamų jaunųjų talentų
varžybose jaunųjų pianistų klasėje. Ji yra 10 metų ir pianino muziką mokosi pas Edith E. Davis,
Detroitte. Varžybos įvyksta Clevelande, balandžio 29 d. Įsiregistravimo terminas kovo 31 d.

SEATO nutarė ginti Laosą

Amerikos kariuomenė artėja prie Indokinijos

SEATO kariniai specialis-
tai kaip praneša, skubiai su-
šauktoje konferencijoje su-
tarė Laoso gynimo strategi-
ją. Informuoti sluoksniai
sako, kad nepaprastoje ir
slaptoje organizacijos kari-
nių viršūnių konferencijoje
buvo nutarta Laosą ginti
Mekongo upės slėnyje, ku-
riame stovi ir abi krašto
sostinės (apie Mekongo slė-
nio reikšmę žiūr. straipsnį
2 puslapyje). Tą planą ap-
rėbavo visi aštuoni organi-
zacijos nariai: JAV, Brita-
nija, Prancūzija, Australija,

Naujoji Zelandija, Pakista-
nas, Tailandas ir Filipinai.

Prancūzija, kaip papildo-
mai pranešama, toje konfe-
rencijoje dar iškėlė Pietų
Vietnamo gynimo klausimą.
Pastaruoju metu Pietų
Vietname gerai organizuoti
komunistų partizanai išžudė
daugiau žmonių, negu Lao-
se. Prancūzų nuomone, Pie-
tų Vietnamas esąs dar svar-
besnis Pietryčių Azijos sau-
gumui, negu Laosas. Šis
klausimas bus plačiau na-
grinėjamas vėlesniuose pa-
sitarimuose.

Tuo tarpu JAV karo lai-
vyno vienetai, įskaitant lėk-
tuvnešius ir parašutininkų
dalinius, iš Filipinų, Japoni-
jos ir kitų bazių artėja prie
Indokinijos pusiasalio. JAV
marinų vienetai pradėjo
ruošti karinių operacijų ba-
zė Tailandė.

Oficialiai dar tebekalba-
ma, kad JAV tuo tarpu ne-
siruošianti mesti savo kari-
nių vienetų į Laoso kauty-
nes, bet britų vyriausybės
sluoksniuose kalbama apie

galimą britų karinę inter-
venciją, kas paskatintų ne-
atsilikti ir amerikiečius. To
nepaisant, visuose oficia-
liuose pareiškimuose pabrė-
žiamos viltys, jog gal ne-
reikės naudoti kariuome-
nių, nors tuoj pat priduria-
ma, kad nebūsią laukiama,
jei būklė blogėsianti.

Nors Maskva pareiškė,
kad britų įteiktoji nota dėl
ginklų paliaubų Laose bū-
sianti labai rūpestingai ap-
svarstyta, bet sovietinės
ginklų siuntos Pathet Lao
partizanams ne tik nenu-
trauktos, bet, kaip kai ku-
rie pranešimai sako, dar net
padidintos ir dabar siekian-
čios 50 tonų per dieną. Lao-
so vyriausybė skelbia, kad
pastarosiomis dienomis Pa-
thet Lao sukilėlių dalinius
papildė naujo š. Vietnamo
komunistų batalionai.

Chrusčiovo atsakymo į
britų notą nelaukiama anks-
čiau, negu pasibaigs Varšu-
vos pakto narių karinė kon-
ferencija, kuri prasideda
Maskvoje atradienį.

Tuo tarpu prez. Kennedy
kreipėsi į Indijos premjerą
Nehru, prašydamas pasiim-
ti vadovaujančią rolę taikos
paliauboms Laose pasiekti.
Nehru sutiko.

Washingtono sluoksniuose
taip pat svarstoma Laoso
krizę perduoti JT Saugumo
Tarybai, nors iš viso tesi-
tikima, kad galimybės pa-
siekti "racionalaus politinio
sprendimo" tesančios tik
"50-50".

Iš kitos pusės, amerikie-
nės radijo sekimo tarnybos
sovietinėje propaga nd o j e
nėra konstatavusios padidė-
jusio riksmo apie karo grės-
mę, kas leidžia spėti, jog
sovietai vengs ginkluoto

A. Stelmoko nuotrauka

(Nukelta į 2 psl.)

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

ST. CLAIR SAVINGS ASSOCIATION

**SAVE
SAFELY**
at **4%**
ANTICIPATED
RATE

ON SAVINGS

SAVINGS DEPOSITS INSURED TO
\$10,000.00
813 E. 185th St.
IV 1-7800

25000 Euclid Ave.
AN 1-1200

6235 St. Clair Ave.
HE 1-5670

GREETINGS and BEST WISHES

MILLER JEWELERS DIAMOND — WATCHES

WATCH REPAIRING ALL TYPES RELIGIOUS GOODS
ROSARIES PRAYER BOOKS CRUCIFIXES.

768 East 185th St.

HE 1-0225

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

SMITH'S Restaurant — Cocktail Lounge

Dining out is pure pleasure at Smith's,
where fine food is served at realistic
prices!

Private parties and wedding receptions
are a specialty.

LAKE SHORE BLVD. AT E. 222 ST.
RE 2-9900

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

ATLANTIC SERVICE STATION

ASSESSORIES — REPAIRS — TUNE-UP
TOWING SERVICE

598 East 185th St.

KE 1-9876

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

EUCLID IGNITION COMPANY

1062 East 185th St.

Call IV. 1-2222

BEST WISHES
To All the Lithuanian People

TEDDY BEAR STORE'S, INC.

746 East 185th St.

IV 1-8877

Džiunglių karo arena

Nors Laosas tampa šaltojo karo židiniu, galinčiu išsiskirti tarp tautinių konfliktų, daugumas to krašto gyventojų, kurių priskaičiuojami 3 milijonai, niekada nėra girdėję "šaltojo karo" sąvokos. Devyniasdešimtį nuošimčių tų gyventojų sudaro beraščiai ūkininkai, kurie augina ryžius ir medvilnę ir gamina pagrindinį krašto eksporto produktą — opiumą.

Būdami budistų religijos pasekėjai, jie yra labai pasyvios prigimties. Indijos premjeras Nehru neseniai juos apibūdino, kaip "taikiausius pasaulyje žmones". Tik labai maža visų gyventojų dalis žino arba yra tiesiogiai įveiti į partizaninį karą tarp komunistų remiamų Pathet Lao jėgų ir Vakarų palaikomos dešiniųjų vyriausybės pietuose.

Ryšio priemonių krašte veik nesama. Laosas neturi geležinkelio ir tik apie 3,540 mylių kelių. Jis dažnai vadinamas "mažu kraštu, bet iš tikro apima 89,000 kvadr. mylių, ir jo didžiąją dalį sudaro džiunglės bei kalnai.

Jei Vakarai turėtų kariauti Laosą, karas turėtų būti vedamas partizaniniu mastu, nes tankai, sprausminiai lėktuvai ir motorizuota pėstininkų nepasiekia tikslo tokia terene.

Laosas, kuris tapo Prancūzijos protektoratu 1893 metais, anksčiau buvo prancūzų valdomos Indokinijos dalis, kaip Vietnamas ir Kambodija.

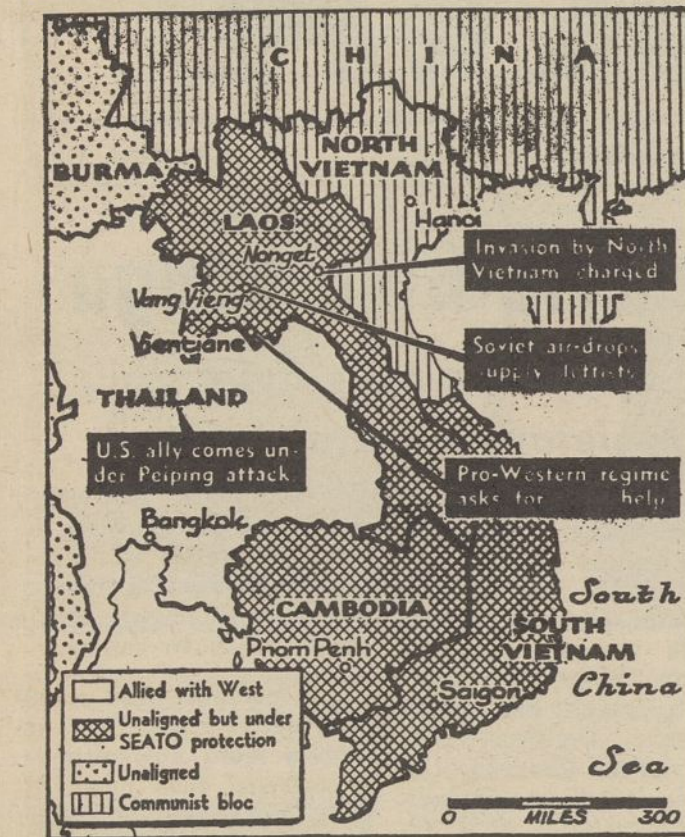
Kai Indokinijos karas baigėsi 1954 metais, Vietnamas buvo padalintas, komunistams paliekant jo šiaurinę dalį Ho-Či-Min neutralių, įjungiant Pathet Lao į karališkąją armiją ir neutralią vyriausybę. Kambodija, kuriai suteikta nepriklausomybė 1953 metais, išlaikė savo neutralų statusą.

Vykstant atkaklioms varžyboms tarp Pathet Lao sąjūdžio, kuriam vadovauja princas Souphanouvong, ir nuosaikiųjų bei dešiniųjų sparnų, Pathet Lao niekad nebuvo įtrauktas į armiją ir vyriausybę. Nominalinių paliaubų metai dažnai buvo sudrumsčiami ginklų triukšmu.

Princas Souphanouvong, kaip atrodo, turįs gerai paruoštą armiją iki 10,000 vyrų. Vientiano vyriausybė priskaičiuoja savo armijos iki 50,000 vyrų, tačiau apie 20,000 jų nėra įpareigoti kovai už savo kaimų ribų, o apie likusius Vakarų stebėtojai sako, kad tik kas penktas vyras esąs geriau paruoštas kautynėms.

JAV nuo 1954 metų yra Laosui davusi apie 250 mil. dol. karinės pagalbos. Sovietija kadrus ruošė Š. Vietname ir paskutiniuoju metu lėktuvais gabeno artileriją, įvairius ginklus ir techninius patarėjus. Pathet Lao kontroliuoja šiaurinę krašto dalį ir neseniai įsiveržė į Asočių Lygumą, iš kur priartėjo prie karališkosios sostinės tiek, kad gali iš artilerijos pabūklų ją apšaudyti.

Sutartimis Laosas karinis paruošimas paliktas prancūzams. Todėl JAV neturi ten reguli-

rios karinių patarėjų grupės. Bet esama apie 200 amerikiečių, kurie apmoko laosiečius naudoti amerikinius ginklus. Prancūzų karinių patarėjų esama apie 400, nors pagal Ženevos sutartį jų gali būti iki 5,000.

Nors Laosas neturi didelės ūkinės reikšmės, jo geografinė padėtis laikoma gyvybiškai svarbia visos Pietryčių Azijos saugumui.

Mekongas — strateginė linija

SEATO kariniai specialistai tik, kad komunistų artimasis strateginis tikslas yra paaimti savo kontrolėn plačią Mekongo upę, kuri sudaro sieną tarp Laosas ir Tailando.

Bangkoke prasidėjusiose Pietryčių Azijos Gynybos Organizacijos konferencijoje, kaip jau žinoma, Mekongo upės tema sudarys vieną svarbiausių diskusijų objektų. Karinių sluoksnių nuomone, toji upė yra linija, kurios ginti turėtų išeiti JAV ir sąjungininkai, siekiant sukludyti komunistų veržimąsi į visą Indokinijos pusiasalį.

Ilgos ir vingiuotos Mekongo upės gynimas reikalauja išlaikyti abiejų krašto sostinių, Vientiano ir Luango-Prabango, apsaugą nuo komunistų. "Kritiškoji zona yra lyguma prie Mekongo, kurioje stovi Vientianas ir Luangas-Prabangas," pareiškė vienas karinis specialistas. Tų miestų ir upės pradžios atvėrtų kelius komunistų infiltracijai į Tailandą, nes susidarytų toji pati situacija, kurią turėjo Laosas Š. Vietnamo pasienyje. Netolima apginti ilga Š. Vietnamo ir Laosas siena leido komunistų agentams lengvai įsiveržti į Laosą. Panašiai lengvai jie galėtų veržtis ir į Tailandą, jei jų kontrolėn pakliūtų Mekongo upė.

SEATO NUTARĖ GINTI LAOSĄ

(Atkelta iš 1 psl.)

konflikto. Pekino radijo tonas net esąs švelnesnis, negu Maskvos. To nepaisant, Laosas pasieniuose atidžiai sekamas komunistinės Kinijos kariuomenės judėjimas. Komunistinė Kinija netoli Laosas sienos turinti apie pusę milijono kariuomenės. Griežtas prez. Kennedžio pareiškimas pasta rojo je spaudos konferencijoje Vakarų buvo labai palankiai sutiktas ir, kaip stebėtojai pabrėžia, pakėlė tiek JAV, tiek paties prezidento prestižą krašto viduje ir užsieniuose. Prez. Kennedžio pareiškimą tarp kitų išgyrė ir buv. prez. Eisenhoweris.

* ŽENEVOJE prasidėjusios derybos dėl atominių bandymų nutraukimo sukėlė didelių abejonių, ar iš viso ko nors bus jose pasiekta, nes jau įžangiajame sesijos posėdyje sovietų delegatas Carapkinas, nelaukdamas paskelbiant JAV ir Britanijos užsiangažuotų nuolaidų, grįžo prie senųjų reikalavimų ir

davė suprasti, kad Sovietija nesidominti atominių bandymų uždraudimo sutartimi.

* VARŠUVOS PAKTO politinio komiteto ir gynybos ministerių konferencija prasidėdama ateinančią antradienį Maskvoje.

Lietuvoje...

(Atkelta iš 1 psl.)

Nors ir rūpestingai nutylėtas, bet šioje byloje neįmanomas paslėpti klausimas tebėra toks: kodėl būtų šiuo reikalu nori kelti kaip tik tie, kurie patys yra suorganizavę ir atlikę nei kiek ne mažiau nei kiek nemažesnių nusikaltimų? Ukmergės gyventojų susirinkimo nuotraukoje veidai sustingę kaip kaukės. Už tų kaukių gali ir tokių minčių, kaip, pavyzdžiui: Sniečkus, Guzevičius ir visi jų bendradarbiai irgi turėtų sėstis kaltinamųjų suolą už Rabinus, Pravieniškes, Červėnės, už birželio 14-tosios naktį ir už daug daug ką, o sėdi jie minkštose kėdėse.

Graži dovana Velykų
proga

Plokštelės tik neseniai
pagamintos

LITHUANIAN - AMERICAN
Long Play Hi-Fi Records

Sol. LIONĖ JUODYTĖ-Matthews yra įdainavusi naują
lietuviškų dainų plokštelę —
"MANO

LIETUVOS
PRISIMINIMAI"

(My Lithuanian Memories)

Kaina \$4.98

Antrąją mažą (angliškai) —

"Christmas Carols"

Shepherd Boy and

Sleeping Child.

Kaina 98c.

Išleistas Mill Marlboro Co.

Platintojams užsakius didesnius

kiekius — duodama nuolaida.

UŽSAKYMUS SIŪSTI:

ALEX MATHEWS

256 Union Avenue,

Brooklyn 11, N. Y.

arba

gaunama visose

radijo stotyse

GREETINGS and BEST WISHES

To All the Lithuanian People

EUCLID & COLLINWOOD POULTRY MARKET'S

LIVE FRESH AND DRESSED POULTRY

Call KE 1-8187 or Call MU 1-2041

LOUIS BAKER Mgr.

HOWARD BAKER Mgr.

849 EAST 185TH ST.

14801 SARANAC RD.

GREETINGS and BEST WISHES

To All the Lithuanian People

Frances P. Bolton

CONGRESSMAN

22nd District

GREETINGS and BEST WISHES

For a Pleasant Holiday

THE HUMPHREY CO

EUCLID BEACH PARK

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.
Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Cekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: B. Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Butus gauna, bet bendruomenės išardo

Dar ne visos benamių užsieniečių problemos yra išspręstos. Vokietijos valdžios organams okupacinė alijantų valdžia 1950 "paliko" 25,000 vad. Displaced Persons (DP), kurie po to buvo nevykusiai pavadinti "benamiais užsieniečiais" (Heimatlose Ausländer, trumpai HA).

Krašto valdžios uždavinys buvo šituos asmenis kur nors patalpinti, nes kareivinės, kuriose jie tuomet gyveno, buvo tuo metu vėl paimtos kariuomenės reikalam. Jie buvo laikinai patalpinti barakuose. Tačiau tuoj buvo pereita prie sekančio uždavinio vykdymo: visą šitą estelinio ir viešosios tvarkos atžvilgiu nemalonų pokario epochos "palikimą" sulikviduoti. Šio uždavinio realizavimas pradėtas 1952 m., dar ir šiandien nėra baigtas.

Nežiūrint didelio ūkinio pakilimo, per 10 metų nesudarė lėšų apgyvendinimui butuose šitų pabėgėlių, kurie jau beveik 20 metų gyvena stovyklose. Tik 1963 metais tikimasi uždaryti paskutinius barakus.

Kodėl taip lėtai vyksta tiems asmenims butų statyba? Todėl, kad tam reikalui nėra tarptautinių lėšų, nes vokiečiai vieni šito reikalo finansuoti nenori. Didesnė dalis tų asmenų butus jau gavo, ir reikia pasakyti, labai palankiomis sąlygomis. Jie moka valstybinėms namų administracijoms nuomą, kuri yra keletą kartų žemesnė už nuomas laisvoje rinkoje. Taip pat valstybiniuose butuose apgyvendinti yra visai saugūs, nes jiems nereikia bijoti, kad jie bus savivališkai išmesti gatvėn, nes administracija iškrausto tik sunkaus incidento atveju arba nuomininkui ilgesnį laiką nemokant nuomos. Butų įrengimas yra gan geras. Neturintiems baldų, duodami net nemokamai ar už tam tikrą paskolą žemomis kainomis nauji, moderniški baldai.

Iš materialinės pusės priekaištų negalima daryti. Bet, sakysim, Baden-Wuerttembergo valdžia visiškai negalvoja stovyklas kompaktiškai perkelti į butus. Todėl stovyklose susidariusios bendruomenės negaltingai išardomos ir stovyklų gyventojai išblaškomi po apskritis toli vienas nuo kito. Tai Baden-Wuerttembergo valdžia darė ir tebedaro sąmoningai ir planingai.

Prieš šitą bendruomenių ardymo politiką labai griežtai protestuota, ypač lenkų dvasiškų, remiamų vokiečių episkopato atstovo. Mat, išskleidant stovyklines bendruomenes pirmiausia nukenčia katalikų eklezijos pastoracinis darbas.

Iki šiol išleista 42 milijonai markių užsieniečių pabėgėlių apgyvendinimui butuose, bet tos sumos nepakako visus butais aprūpinti. Butai duodami tik šeimoms, o viengungiai turi likti barakuose arba mėginti apsigyventi privačiai, t. y. prašyti pas privačius butų savininkus, kurie plėšia iki 5 kartų didesnę nuomą.

Valdžia ne tik toleruoja tokį plėšikavimą, bet jį net skatina, nes vad. vidutinio luomo rėmimas priklauso prie pagrindinių partijų programinių tikslų, o plėšikavimas, lupant nuomas, sudaro šito vad. vidutinio luomo svarbų pajamų šaltinį. Ne tik valdžia atsisako viengungiams padėti po 20 metų vargingiausios padėties sunormalizuoti savo padėti, taip pat ir JTO — Komisarų Pabėgėliams atstovas pareiškė, kad viengungiai nesikreiptų su skundais į jo įstaigą, nes šiai žmonių grupei jokios pagalbos nenumatoma duoti, nei teisinės, nei finansinės. Tokiu būdu pabėgėliai viengungiai nubaudžiami mokėti kas mėnesį 200 iki 300 DM. pabaudos iki gyvos galvos...

Išardžius pabėgėlių bendruomenes praktiškai išardomos ir sąlygos kultūriniam-tautiniam darbui. Šitokioje padėtyje siūlymas finansinės pagalbos yra be didesnės rizikos. Nors oficialūs valdininkai ir sako, kad tuo nesiekama germanizavimo. Esą, mokyklas gitmtąja kalba, tautinius parengimus ir kitokius kultūrinius sumanymus valdžia net parems finansškai. Bet jie negalį benamių užsieniečių verstti imtis tautinės-kultūrinės veiklos. Todėl prašymų paremti kultūriniams uždaviniams ligšiol gauta mažai. Didžiausias toks prašymas atėjęs iš lietuvių pusės, kuris iš dalies patenkintas, duodant 30,000 DM. metinę subsidiją Lietuvų Gimnazijai. Gimnazijos Vakarų Vokietijoje benamiams užsieniečiams jau esančios trys: latvių Nordrhein-Westfalijoje, vengrų ir lietuvių.

KO VERTOS ELTOS ŽINIOS?

Šio mėnesio 14 dienos Drauge pirmame puslapyje įdėtas, atrodo, Eltos žinių agentūros paruoštas, ilgas straipsnis, kaip saugi yra Lietuvos pasiuntinybės Brazilijoje padėtis: "Joks oficialus raštas iš Brazilijos prezidento Quandro dėl tariamo Lie-

tuvos ir Latvijos pasiuntinybių uždarymo iki šiol negautas. Brazilijos politiniuose sluoksniuose, anot "Eltos Informacijų" bendradarbio, net reiškiami nuomonė, kad prezidento Quandro (ar kurio nors jo referento inspijuotas) pasisakymas dėl Pabaltijo valstybių statuso ir tų valstybių pasiuntinybių suvaržymas vargu ar bus įvykdytas..."

Atseit žmoneliai, kurie siuntė telegramas, rašėte laiškus nebesijaudinkite, veiksniai būdi ir jų bendradarbiai lankosi informuotose, aukštuose Brazilijos politiniuose sluoksniuose ir viską žino... Deja, tą patį kovo 14 dienos vakarą Chicago pasiekė telegramos, kad pasiuntinybė jau

Lietuvių tautinių šokių grupės "Ateities" Chicagoje jaunieji šokėjai su vadove Frances Gramontas. Pirmoj eilėj iš kairės stovi: Petras Daužvardis, Kristina Shotas, Dennis Paškauskas, Marie Daužvardis, grupės vadovė Mrs. Frances Gramontas, Roberta Ireonis, Robertas Rodostitz, Nancy Shotas, Michael Daužvardis, Antrojoje eilėje: Norbertas Ireonis, Teresė Ireonis, Donaldas Ireonis ir Vincas Shotas. A. Stelmoko nuotrauka

VAKARAS SU 'ATEITIES' ŠOKĖJAI

Nenorėčiau gyventi Chicagoje šalia Vyčių salės. Bent jau tais vakarais, kada "Ateities" šokėjai iki vėlaus vidurnakčio turi ten savo repeticijas. Kada jie šoka Klumpakojų su medinėm klumpėm — visas blokas aplinkui skamba. Tada jau tikrai "dunda klumpės, lyg patrankos", kaip toje liaudies dainoje.

Vargu rasime šiame krašte plačiau žinomą lietuviškų šokių šokėjų grupę negu "Ateitis". Ir tai ne vien lietuvių, bet ir amerikiečių tarpe. Nes juk "garsinti

uždaryta. Visuomenė rami, veiksniai būdi, o pasiuntinybė jau nebeegzistuoja!..

Dabar tik lauksime dr. K. Šidlausko straipsnio, jog gal vertėtų Quandro padėkas pasiųsti, kaip kad jis siūlė Vatikanui siųsti, po Lietuvos pasiuntinybės teisių sulaužymo prie Šventojo Sosto. Juk Quandro, kaip ir dr. Šidlauskas yra tos pačios pasaulinės Krikščionių Demokratų partijos lyderis...

P. G.
Chicago, Ill.

VARGAS STUDENTAMS...

Lietuvių Studentų Sąjungos Centro Valdybai priėmus nutarimą leisti oficialų Sąjungos spaudos skyrių Draugo dienraštyje "Akademinių Prošvaistėjų" vardu, studentų susirinkimuose ir net spaudoje, pasigirdo nusiutebėjimo balsų, kad buvo pasirinktas oficialiai tribūnai vienas laikraštis ir kaip tik tas, kuris mažiausiai leidžia laisvės savo bendradarbiams. O skyrius "Akademinių Prošvaistėjų" visuomet buvo kietoje ateitininkų kontrolėje. Bijota, kad ir šiame atvejuje, nors ir pačiai Studentų Sąjungos Centro Valdybai redaguojant, skyriuje bus leidžiama dėti tik tai, kas priimtina ateitininkškam studentijos sparnui. Iš kitos pusės viltasi, kad Studentų Sąjungos Centro Valdybai esant ne ateitininkų rankose, gal atsiras Drauge objektyvesnių ir daugiau žinių apie visus studentus.

Deja, viltys buvo apviltos, o ko bijota išsipildė, nes š. m. kovo mėn. 18 dienos Draugo šeštadienio priede kun. dr. J. Prunskis įdėjo sekančio turinio kronikos žinutę: "Akademinių Prošvaistėjų -- mūsų studentų skyrius -- turės naują redakciją ir pasirodys sekantį mėnesį".

Taigi Draugo cenzūra užspaudė vienintelį balsą, kuris buvo "ne mūsų" ir nuo šio laiko, kaip ir iki to eksperimento Draugo vadinamas studentų skyrius "Akademinių Prošvaistėjų" vėl bus "mūsų" ir bus dedamos tik "mums" naudingos žinios.

vg.
Cicero, Ill.

Lietuvos vardą kitataučių tarpe" yra "Ateities" šūkis.

Per paskutiniuosius kelis metus vien tik televizijos turėjom nemažiau 30 pasirodymų. Daug kartų šokome tokiose daugelio mėgstamose programose, kaip antai "Polka Time", "Polka go Round", dalyvavome keliose Kalėdinėse programose, "Irv Kupcinet show" ir kitur. Kur čia viską beatsiminsi, — pasakojo dabartinis "Ateities" mokytojas Bruno Shotas, pats irgi šokėjas — veteranas grupės, balandžio 16 d. švenčiančios 20 metų gyvavimo sukaktį.

Eesame lietuvišką šokį atstovavę ir ne viename tarptautiniame šokių festivalyje: St. Louis, Barrington'e, Clevelande, Kanadoje (1946-50), Nashville (1959), Milwaukee (1956 — 1958), Peru, Ill. (1960), Sun Times suruoštame Harvest Moon Festivalyje Chicagoje, kur 1943 metais laimėjom pirmąją vietą keliolikos tautinių grupių konkurse. Gi muziejuose, mokyklose ar įvairiose lietuvių bei kitataučių ruošiamose programose per tą dvidešimtį metų dalyvavome kelis šimtus kartų. Kartais būdavome kviečiami šokti po kelis kartus i savaitę. Visur ėjom ir šokom, — kalbėjo Bruno Shotas, "Ateities" šokėjams besirenkant Vyčių salėn repeticijai.

Ateitininkų draugovė (toksai buvo pirmąkart "Ateities" vardas) susikūrė 1941 metais ir ją sudarė lietuviškas jaunimas į šį kraštą atvykęs 1938-40 m. Pir-

masis organizatorius ir pirmininkas buvo Antanas Skyrus, o pirmoji šokių mokytoja — Liucija Piliponytė-Zeikienė. 1948 metais draugovė pasivadino "Ateitis", priėmė savo konstituciją ir įstatus. "Ateities" šokių mokytojai, be jau minėtų yra buvę Vytautas Beliajus ir Irena Šilingienė, gi pirmininkais — Robertas Treonis, John Buračas, Vincas Samoška ir B. Shotas.

"Ateities" vicepirmininkė F. Gramontienė parodo nuotrauką, kurioje ji sėdi apsupta didžiulio būrio besišypsančių lietuviškų vaikų.

— Nejaugi tokia didelė šeima auginate? — nustembu.

— Čia "Ateities" ateitis. Visi buvusių ir esamų narių vaikai. Visus juos mokini šokti, nes per mūsų dvidešimtinį koncertą ir jie pasirodys. Pašoks Karvelė, Mikitą ir Kalvelį — aiškina vicepirmininkė. — Štai čia konsulo P. Daužvardžio trys anūkai, B. Shoto mergytės ir berniukas, dailininko Treonio visas ketvertukas...

— O čia mano sūnus Ro-

bertas, — pertraukia vicepirmininkę malonaus veido vyras, gerokai laužyta lietuvių kalba.

— Susipažinkite: tai Mister Jim Radostitz. Jis kroatų kilmės, bet su Ateitimi jau šoka bene 14 metų. Įstoj kaip tik tuo sunkiu metu, kada mūsų daug vyrų buvo pašauktų į kariuomenę ir grupė vos tik neiširo. Dabar Džimis jau kiek ir kalbėt lietuviškai pramoko, o jau dainuot — nepasakysi, kad ne lietuvis, — juokėsi ponias Gramontienė.

— Kaip jums lietuviški šokiai patinka? — užklausi.

— Jeigu nepatiktų — nešokčiau. Aš šokau kroatų ir lenkų grupėse. Su Ateitimi mane supažindino Vytautas Beliajus, tikrai didelis įvairių tautų liaudies šokių žinovas. Jis tada mokė ir prancūzų grupę, kurioje aš irgi šokau. Dabar didžiausias noras būtų, kad "Ateitis" mane bent tikruoju nariu padarytų, — šypsojosi Džimis.

Čia aš klausiamai suraukiau antakius.

— Tikraisiais "Ateities" nariais tegali būti tik lietuvių kilmės žmonės, — pasiskubino su paaiškinimu vicepirmininkė. — Jei Džimį norėtumėm tikruoju nariu padaryt — reiktų konstituciją pakeisti. Tačiau, kaip matote, ne tik jis, bet ir jo sūnus jau "Ateities" šokėjas.

— "Išdygo žilvytis tėvelio sodelį", — pertraukė mūsų pokalbį skambantis šokėjų daina ir dviejų akordeonų (P. Kivenas ir Ažuolas Stelmokas) sutartinė. Reikėjo gerų plaučių norint juos perreikt.

— Kokią programą turėsite sukaktuviniame koncerte? — dar bandžiau paklausti.

Daugiau iš vicepirmininkės lūpų ir judesių, negu iš nugirstų žodžių susigaudžiau, kad bus šokama Aušrelė ir Sadutė... Subatėlė... Klumpakojis... Malūnelis... Blezdinginis Jonkelis ir daug kitų. Net šešiolika iš viso.

Dail. Treonio pieštame skelbime gražiai blezdingėlis judėsiu lenkėsi lietuvaite šokėja kviesdama į dvidešimties metų sukakties koncertą. Taigi į Lietuvų Auditoriją. Balandžio 16-tai.

Kęst. Reikalas

GREETINGS and BEST WISHES

JOHN L. MIHELICH

ATTORNEY

And Member of Civil Service Commission
MA 1-2013

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS
REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigų galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanaukas, Pres.

GREETINGS and BEST WISHES

ROXY BURLESK

2 HOUR MATINEES
2 ACT SHOW CONTINUOUS
1 TO 5 PM EVENINGS 7 TO 11 PM
A NEW TRAVELING SHOW EVERY FRIDAY
SAT. NITE LATE SHOW AT 11:30 PM

GREETINGS and BEST WISHES

To All the Lithuanian People

HICKORY GRILL

— Open Sundays —

PRIVATE DINING AVAILABLE

929 CHESTER AVENUE

MA 1-6397

GREETINGS and BEST WISHES

To All The Lithuanian People

CRANE SUPPLY COMPANY

PLUMBING, HEATING AND
AIR CONDITIONING

6215 Carnegie Avenue

UT 1-2400

GREETINGS and BEST WISHES

FAMOUS FURANCE CO.

DISTRIBUTORS FOR WESTINGHOUSE
AIR CONDITIONERS, AND OTHER
MISCELLANEOUS PRODUCTS.

6420 Woodland Ave.

UT 1-5700

GREETINGS and BEST WISHES

To All The Lithuanian People

SCHENLEY DISTILLERS COMPANY

1783 East 11th St. Ferguson Bldg.

Cleveland 14, Ohio

BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

UNITED PROVISION

CLEVELAND and COLUMBUS, OHIO

DAR TRYS VALANDOS NAKTIES (62)

Mes laukėme pagalbos iš Vakarų

Kuzinas nuplėšė raštelį, perskaitė jį dar kartą ir dar tebeskaitė, kai užkliuvo už rusiško šalmo. Jis pakėlė jį. Už poros žingsnių gatvėje gulėjo apdengtas lavonas. Jis atidengė. Pamatė plaukus, kaip Ilonos plaukus, bet žuvusios veidas buvo švio sužalotas iki nepažinimo.

--Ką ieškote?
--Ilonos Farkasch.
--Eikite iš gatvės, jie atvažiuoja! -- sušuko moteris pro langą.

Kuzinas išgirdo krikimą. Jis nubėgo su rusišku šalmu rankose į namo prieangį, laiptais aukštyn, į antrąjį aukštą, pas moterį, kuri leido jam įeiti į butą.

--Iloną Farkasch dėvėjo rusišką šalmą.

--Nuo keturiasdešimt penktųjų aš žinau, kaip atrodo rusiški šalmai, o tą, kurį man rodote, turėjo užsidėjusi ta žuvusioji.

Į duris pabeldė. Už jų stovėjo jaunuolis. Rankoje jis laikė šautuvą.

--Atsiprašau, jei aš nusiaučiau batus, ar galėčiau šaudyti iš jūsų lango?

--Ieik vidun, eik pro anas duris.

Kuzinas dideliais šuoliais nubėgo žemyn, susitiko du studentus, kurie su rankiniais ginklais ir pripildytais benzino bankomis bėgo į antrąjį aukštą. Tarpduryje trys jauni vyrai statė pozicijas kulkosvaidį. Jie neleido Kuzinui išbėgti gatvėn.

--Jis išduos mus!

Tankai artėjo, šaudė. Kuzinas pagriebė ryšulį rankinių granatų, gulėjusių šalia kulkosvaidžio, išsiveržė pro duris į gatvę, prie merginos lavono, galvojo tik apie tą lavoną ir nežinojo, ar rankinės granatos ar benzino bombos sustabdė tankų ties lavonu, prie kurio jis klūpojo, apsiaustą ir bliuskutę atseginėdamas tuo metu, kai kulkosvaidžių ugnis neleido jūlai išlįsti iš degančio tanko. Bet tai buvo ne Ilona, ir jis užsegiojo žuvusiosios krūtinę be nudeginimo žymės ir pro kitą, iš gatvės atsitraukiančių, tankų salves negirdėjo šauksmo.

--Vasia!
--Vasia!
--Šaukė ji, ir vėl:
--Vasia!
--Vasia!

--ir nesileido sulaikoma nė Erszabetos, nė Endres, ir pribėgo prie jo, iš kitos gatvės pusės pribėgo Ilona prie jo, tartum bėgdama per saulės nušviestą Platenos paežerės smėlį į jo glėbį, ir, mano damos ir ponai, tą akimirka tiem dviem nebesuko žemė.

Ir ji vis dėlto sukosi. Nagy buvo sudaręs vyriausybę, ir o-ras buvo išpranašautas ateinančioms trisdešimt šešioms valandoms: daugiausia debesuota. Daugely krašto dalių, ypač rytuose, lietūs. Gaivina vėjai iš pietų, anapus Dunojaus atsikuką nuo vakarų. Jokių esminių temperatūros pasikeitimų.

Naujoji vyriausybė buvo beviltiškoje būklėje. Kautynės nesibaigė. Pasaulio Saugumo Taryba buvo sušaukta posėdžio sekmdienį, 22:00 valandą Vidurio Europos laikui.

ČIA BUDAPESTO RADIJAS, KOSUTO SIŪSTUVAS!

LABAS RYTAS, MIELIEJI KLAUSYTOJAI! ŠIANDIEN YRA SEKMADIENIS, SPALIO DVIDEŠIMT AŠTUNTA, KALENDRIUJE SIMONO VARDAS...

Nagy įsakė ginklų paliaubas

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

ir paskelbė rusų atsitraukimą, kai tik būsimi atstatyta tvarka. Laisvės kovotojai šliaužė iš rūsių ir laukė naujų tankų puolimų. Popiežius šaukė visą krikščioniją: melskitės už Vengriją. Budapesto merginos ėjo iš namų į namus. Jos rinko tvarstomąją medžiagą. Etelė atidavė vystyklus. Padangėje pasirodė užsienio lėktuvai. Jie gabeno kraujo plazmą, vaistus, maisto produktus ir drabužius iš Belgijos, Olandijos, Šveicarijos, Prancūzijos, Švedijos, Norvegijos ir Italijos. Vienoje neužteko indų daugiau kaip dešimčiai tūkstančių kraujo aukų. Debatatai pasaulio Saugumo Taryboje buvo nutraukti.

ČIA BUDAPESTO RADIJAS, KOSUTO SIŪSTUVAS!

LABAS RYTAS, MIELIEJI KLAUSYTOJAI! ŠIANDIEN YRA PIRMADIENIS, SPALIO DVIDEŠIMT DEVINTA, KALENDRIUJE ZENONO VARDAS...

Sovietų kariuomenė vis dar tebebuvo Budapeste. Vengrų darbininkai, studentai ir kareiviai valė šautuvus, skaičiavo šovinius, stiprino barikadas. Ulloio gatvė važiuojo užsieninių automobilių. Žurnalistai norėjo į Kiliano kareivines ir sužinoti, ar įgula jau padėjo ginklus. Jie sutiko ginkluotą patrulį. Tai buvo du civiliai su raudonais baltais - žaliais rankovių raiščiais, bet su rusiškais šalmais - mergina ir vyras.

--Kodėl nemetate ginklų?

Jie nusijuokė.

--Rusai iš miesto tik tada pasitrauks, kai sukilėliai padės ginklus.

Jie nusijuokė.

--Ar nepasitikite Nagiu? Nagy tai pasakė.

Jie tylėjo.

--Ar vis dar tebetikite, kad Nagy pasišaukė rusus?

--Mes žinome, kad tai padarė Gero, ir mes pasitikime Nagiu, -- pasakė mergina su rūdžių tamsumo plaukais po rusišku šalmu, -- bet nepasitikime sovietais.

Žurnalistai norėjo važiuoti tolyn.

--Ar Saugumo Taryba tikrai pertraukė posėdį? -- paklausė mergina.

--Taip.

--Mes laukėme pagalbos iš Vakarų.

--Ar jūs norite naujo pasaulinio karo?

--Ne, karas yra labai blaivus, -- tarė mergina.

--Na, matote.

--Ne, ne "na matote"; sovietai turi bijotis karo, ne jūs, suprantate? Kitaip jūs greitai turėsite karą. Bet vien tik žiūrėdami, pasiteisinate morališkai ir aiškinatės, kad norite tik karą sukludyti.

--Tai neturi nieko bendro su morale.

--Nešdinkitės, -- sušuko mergina, -- o tai aš jus išmokysiu moralės.

Žurnalistai nuvažiuojo. Kiekviena gatvė buvo kapinės. Vakare Budapesto radijas pranešė, kad vokiečių Raudonojo Kryžiaus vilkstinė iš Muencheno išvyko Vienos kryptimi. Iš ten ji būsimi nukreipta Vengrijon.

ČIA BUDAPESTO RADIJAS, KOSUTO SIŪSTUVAS!

LABAS RYTAS, MIELIEJI KLAUSYTOJAI, ŠIANDIEN YRA ANTRADIENIS, SPALIO TRISDEŠIMTOJI, SAULĖ TEKA 6:27 VALANDĄ...

Spalio saulė dar kartą maloniai sušvito. Vengrų aviacija pareikalavo rusus atsitraukti per dvyliką valandų. Kosuto siūstuvai jau nebekalbėjo apie kontrarevoliucionierius ir banditus, jis jau kalbėjo apie laisvės kovotojus. Sovietų kariuomenė atsitraukė iš Budapesto. Mes laimėjome! Mes laimėjome! -- kalbėjo net radijas, nuo dabar prisiekdamas: tiesa, tik tiesa, vien tik tiesa! Vienas reporteris pasakojo apie Sandoro radiofono paėmimą Brody gatvėje. Jis beveik visą laiką kalbėjo vien tik apie merginą su rūdžių tamsumo plaukais.

--Aš norėčiau apie tave kalbėti, tavo vardą žinoti, mes tave

DESZŐ ÁRVAY

pirmą kartą matėme antradienio vakare. Tu pamojavai mums, kurie bejėgiai sėdėjome prie lango, kai ginklai buvo į jus nukreipti. Aš pažįstu tave tik kaip merginą su rūdžių tamsumo plaukais. Jau buvo vėlai po vidurnakčio, kai jūs pagaliau galėjote įsiveržti į pastatą, ir tu, jaunoji mergina su rūdžių tamsumo plaukais, buvai pirmoji įžengusi, tavo veidas buvo lyg padažytas

ugnin. Vienoje rankoje tu laikai mūsų trispalvę, antroje ginklą... Etelė sėdėjo prie radijo ir verkė. Ilona vis dar nebuvo parėjusi ir Kuzinas jau nebesirodė. ČIA LAISVASIS KOSUTO SIŪSTUVAS!

LABAS RYTAS, MIELIEJI KLAUSYTOJAI! ŠIANDIEN YRA TREČIADIENIS, SPALIO TRISDEŠIMT PIRMOJI.

Pulkininkas Pal Maletier, Kiliano kareivinių gynėjas, tapo gynybos ministerio pavaduotoju. Nagy kalbėjo prie Kosuto paminklo. Kalėjimui atsidarė Kardinas Mindszenty buvo laisvas. Daug buvo laisvų, ir profesorius Nyersas grįžo namo kaip Echnatonas. Jis kreipėsi į savo dukterį Anches-en-Amun vardu, ir savo sūnų laikė jos vyru Tutench-Amunu.

(Bus daugiau)

HAVE YOU PAID

YOURSELF

Regularly?

... and have you paid yourself first ... before you started spending? Saving a portion of all you earn is a major step toward success and a secure future. St. Clair Savings will help you plan for your future by providing a safe place for your savings while paying you a generous return ... 4% interest ... computed quarterly and paid twice each year.

All Savings Deposited Through

APRIL 17th

Earn

4%
Current Rate

from APRIL 1st!

Three
Convenient
Locations...

ST. CLAIR SAVINGS

813 East 185th St.
25000 Euclid Ave.
6235 St. Clair Ave.

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

dovanos taupytojams

PADEJUS \$500.00 AR DAUGIAU KOVO IR

BALANDŽIO MEN. DUODAME

ŠIĄ DOVANĄ

KAS DU MEN. DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS.

DARBO VALANDOS:

5 1/4%

mokame už
legalias
taupmonas!

pirm. 9 iki 8 v. v.
antr. 9 iki 5 v. v.
trečiad. — uždaryta
ketv. 9 iki 5 v. v.
penkt. 9 iki 5 v. v.
šešt. 9 iki 1 v. p.p.

JOSEPH F. GRIBASKAS, vadėjas

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 S. 49th COURT, CICERO 50, ILL./BI 2-1397, TO 3-8131

PUIKI DOVANA BET KURIA PROGA!

Neseniai pagaminta, lietuviškai įdainuota
11 SOKIŲ MUZIKOS
Hi-Fi Plokštelė.

Galite gauti **Clevelande**: DIRVA, 6907 Superior Ave. ir **Detroit** pas A. Ambrosienę — 1559 — 25 St., Neringa Gift Shop — 1906 Twenty-Fifth St. ir R. Valatka, Boot Broadcasting Co. Plokštelės kaina \$6.00.

Plokštelę išleido ABC Records.

P. Jurgaitis, 7403 South Western Ave.,
Chicago 36, Illinois

NEW YORK

Vasario 16 minėjimas

Lietuvių Bendruomenės Great Neck apylinkė Lietuvos Nepriklausomybės atgavimo 43-čią sukaktį paminėjo kovo 19 d. Kasmočių svetainės salėje.

Minėjimą atidarė ir vadovavo valdybos pirm. Henrikas Miklas, pakviesdamas sugiedoti Lietuvos himną. Paskaitą skaitė E. Čekienė iš New Yorko. Meninę dalį atliko Antanas ir Gintaras Miklai, Violeta Alilionytė ir Dalė Jasaitytė, pati jaunčiausia deklamuotoja.

Atsilankė 50 žmonių, aukų surinkta 136 dol. Po to buvo vaišės, kurių metu nebuvo pamiršti pagerbti ir trys dalyvavę Juozai: Kašuba, Šovinis ir Valaitis.

Kr.

PADĖKA

Kovo 6 d. mano žmonai Dorothy mirtinai susirgus, dr. Martyna Miškinienė ir dr. Joseph Seltzer kelias naktis ir dienas darė viską, kad jos gyvybė išgelbėtų. Abiejų medikų nepaprastas pasiaukojimas ir savo darbo žinojimas, ligonę gražino į gyvųjų tarpą, gi imant atlyginimą buvo labai atsišvelgta į mano, kaip bedarbio, materialinę padėtį. Dr. M. Miškinienė ir dr. J. Seltzer priklauso mano giliausia padėka! Tuom pačiu širdingai dėkoju kraujo davėjams: Gordonui Morrison ir broliams Albertui, Edvardui ir Juozui Latožams.

Juozas Biliūnas,
Detroit, Mich.

ISEJO IŠ SPAUDOS KOVO MĖN. "KARIO" 3 NR.

Šio numerio turinyje įdėti šie rašiniai: Em. Čekienės — Nepriklausomybės sukakties minėjimų prasmė. A. Žyganto — Indijos užkariautojai arija. Ltn. A. Alksninio — Tolimuose Rytuose. V. Mantvydo — Seniausios lietuvių pėdsakai Amerikoje. J. Baublio — Geležinkelių būrys Vilniaus kryptimi. Vyt. Širvydo — Senovės Lietuva. V. Vaitiekūno — Tarptautinius horizontuos pasižvalgus. L. B. B. — Gen. Vlasovo armija. Em. P. — Išnaudotinos progos tautos meilei ugdyti. K.

Parengimų kalendorius

BALANDŽIO 8 D., Lietuvių salėje, Vysk. M. Valančiaus li-tuanistinės mokyklos vakaras

BALANDŽIO 9 D. (Atvelikyje) D. L. K. Birutės D-ja ruošia arbatėlę.

BALANDŽIO 22 D. Korpi Neo Lithuania literatūrinis vakaras Lietuvių salėje.

BALANDŽIO 29 D., Slovenian Auditorium, Dirvos rengiamas jaunųjų talentų konkursas.

GEGUŽIO 6 D. Organizacinio Komiteto šv. Jurgio parapijos salei paremti rengiamas banketas.

GEGUŽIO 7 D. Neringos Skaučių Tuntas švenčia Motinos dieną.

GEGUŽES 13 D. Ateities Klubas vakaras - vaidinimas "Raudonas Vynas" Lietuvių salėje.

GEGUŽES 21 D., Aldonos Sternpužienės rečitalis Severance Chamber Hall.

BIRŽELIO 10 D. Studentų Sąjungos Clevelando skyriaus rengiamas finis semestri.

BIRŽELIO 18 D. ALT rengiamas liūdnųjų birželio įvykių minėjimas

LIEPOS 15 D. TĖVYNES GARSŲ radio vakaras Lake Shore Country Club.

RUGPIŪČIO 6 D. SLA 14 Kuopos vasaros pobūvis gamtoje.

RUGSĖJO 9 D., DLK Birutės Draugijos rengiamas tautos šventės minėjimas.

RUGSĖJO 23 D., Slovenian Auditorium, Dirvos 46 metų koncertas - ballus.

LAPKRIČIO 4 D. SLA 14 Kuopos gyvavimo 60 metų sukaktuvių minėjimas.

Gerai namai

Vienos, dviejų ir keturių šeimų namai Naujosios lietuvių parapijos rajone. Norintieji namus pirkti ar parduoti paskambinkite:

East Shore Realty
Juožas Mikonis — Realtor
780 East 185 Street
IV 1-6561 arba MU 1-2154 (38)

• Norintieji prieš Velykas gauti parsiukų, prašomi užsisakyti pas p. Sukį (Lietuvių klube). Vieno parsiuko kaina tarp 12-13 dol. Parsiukus iš Lietuvių Klubu bus galima atsiimti Did. Ketvirtadienį — kovo 29 d., po pietų.
Malvina Neura (37)

GREETINGS and BEST
WISHES TO YOU ALL

NELSON'S

FAMILY STYLE
RESTAURANT

Private Parties — Banquets

Wedding Anniversaries

Open Daily — 5 P. M.

Sundays 12 to 7 P. M.

1422 ADDISON ROAD

EX 1-4000

Ažuolaitienė ir A. Dūdienė. Posėdžio metu buvo nutarta paremti Lituanus žurnalą \$10.00. Taip pat jau pradėta ruošti sekančiam birutiečių baliui gegužės 27 d.
V. Irl.

• Baltic Delicatessen (6908 Superior Ave. ir Lietuvių Prekybos Namai (6905 Superior Ave.) yra pasiruošusios geriausiai aptarnauti savo klientus artėjančių Velykų švenčių proga.

Lietuvių Prekybos Namai turi lietuviškų velykinių atviručių, plokštelių, juostų, gintaro ir kristalo gaminių, tinkančių dovanoms.

Baltic Delicatessen krautuvė jį rasite daug įvairių skanudynų Velykų staliui, kaip ungurių, žuvų, silkių, rūkytų kumpių, palengvųjų, džiovintų baravykų, įvairių prieskonių, išlukštentų riešutų, kaimiškų sūrų, saldinių puikiuose įpakavimuose, o taip pat vyno, šampano, alaus, vaisvandenių.

Primename savo klientams, kad tortų užsakymai primami tik ligi Did. Ketvirtadienio, o vainikų ir velykinių avinėlių ligi trečiądienio. Tad paskubėkite užsisakyti!

Linksmų Velykų švenčių linki šių krautuvų savininkai visiems savo klientams!

Išnuomojamas 5 kamb.

butas

883 E. 141 St.

Teirautis telef. EN 1-6477.

(37)

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

CORLETT TAILORS and CLEANERS

"WHERE QUALITY PREDOMINATES"

PICK UP and DELIVERY — TWO-HOUR
SERVICE

13524 MILES AVE.

Call WA 1-5882

Quik Auto Service, Inc.

1304 East 9 Str.

Tel. TO 1-1673

Vietinių ir užsieninių automobilių taisymas. Visų rūšių mechaninis ir "Auto Body" taisymas, gerai išbaigtas — garantuotas dažymas. Prano Grigonio priežiūra.

Jei jūsų mašiną reikia taisyti, ilgiau nelaukit ir susitaisykit dabar, kada dar galite gauti nuolaidą.

Mok. M. P-nė

KITI RAŠO

Kada jie bus teisiami

Kai Sovietai ima garsintis Vakarų su savo teismais Baltijos kraštuose, tai Baltijos kraštų žmonės turi teisę kreipti Vakarų dėmesį taip pat į klausimą.

--kada bus teismas tiems, kurie 1941 birželio 26 Pravienskėje surengė masines žudynes -- nužudė 400 kalinių?

--kada bus teismas Rainių miškelio žudikams, kurie 1941 birželio 24 nukankino 73 kalinius?

--kada bus teismas Červenės žudikams, kurie 1941 birželio 25 nužudė 118 lietuvių?

--kada bus teismastiečiai, kurie 1941 birželio mėn. Lietuvoje nužudė 15 kunigų?

--kada bus teismas ir tiems paskesniems, kurie padarė, kad Lietuvos gyventojai skaičius daugiau kaip vienu milijonu mažesnis, nei turėjo būti; jei iš to skaičiaus 200,000 tenka Hitlerio sąskaiton, tai 800,000 yra sovietinių nusikaltėlių padaras. Kada jiems bus teismas?

--kada tarptautiniam teismui bus išduoti dar likę tarp gyvųjų atsakingiausi už Lietuvos masinius žudymus ir nusikaltimus prieš taiką?

O jų vardai: -- Nikita Chruščiovas, Vlačeslav Molotovs, Se-rovass, Suslovass.

(Darbininkas)

K. Donelaičius liuanistinės mokyklos Chicagoje mokiniai ir mokytojai suaukojo Vasario 16 gimnazijai 91 dolerį, įteikdami Antanui Gulbinskui, gimnazijai remti komiteto Chicagoje nariui. Nuotraukoje: mokyklos vedėjas Julius Širka įteikia Antanui Gulbinskui suaukotus pinigus. Užpakaly matyti neseniai miręs V. Abramikas ir mok. M. Peteraitienė.

V. Noreikos nuotrauka

NETEKUS TAURAUŠ LIETUVIO

A. a. V. Abramikas

Amžinos atminties kap. V. Abramikas buvo patriotas lietuvis ne tik karys, bet ir mokytojas. Jis savo šeimoje, mokykloje ir visame

lietuvių kultūriniame gyvenime, daugiausia įžvelgė mūsų jaunimą ir rūpinosi jo ateities gerove — lietuvių išlaikymo atžvilgiu.

Labai skaudžiai, mirus kovo 10 d. V. Abramikui, teko pergyventi A. L. B-nės K. Donelaičio Lituanistikos mokyklos mokytojam. A. A. V. Abramiko jaunčiausia dukrelė Nijolė, kurią jis labai mylėjo, lanko šią mokyklą, tat visa siela jis šia mokykla rūpinosi ir ją rėmė. Nebuvo nė vieno šeštadienio ar svarbesnio atžymėjimo ir minėjimo mokykloje, kur jis nebūtų aktyviai prisidėjęs. Paskutinėse jo gyvenimo dienose teko patirti nuoširdus bendradarbiavimas minėtos mokyklos Lietuvos Nepriklausomybės — Vasario 16 minėjime.

A. L. B-nės K. Donelaičio Lituanistikos mokykla mokslo metų užbaigimui ruošia sporto ir dainų šventę, kur vėlonis šiai minčiai nuoširdžiai pritarė ir rūpinosi, kartu su mokytojais, Tėvų Komitetu, bendrais šventės reikalais.

Mielam A. a. kap. V. Abramikui, kovojusiam už laisvę mūsų tėvų žemė, kurioje jis ir mirti norėjo, tegul būna lengva ir šio krašto žemelė.

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

UTILITY BILL PAYMENTS
MONEY ORDER CHECKS,
TRAVELERS CHEQUES

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

DEPOSITS MADE BY APRIL 20 EARN INTEREST FROM APRIL 1

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

DIRVA

Nr. 36

1961 m. kovo 27 d.

KAS IR KUR?

• **Vasario 16 Gimnazijos** vadovybė su dideliu dėkingumu ir džiaugsmu konstatuoja nepaprastą būrelių vadovų ir jų narių uolumą teikiant Vasario 16 Gimnazijai paramą. Taip pat pasigėrėtinas yra ir atskirų asmenų gimnazijos reikalų atjautimas. Tai parodo, kad mūsų visuomenė yra dar labai jautri mūsų gyvybiniams tautos reikalams, ypač lietuviybės ugdymui jaunojoje tremties kartoje.

• **Lietuvos Nepriklausomybės Fondui iš Baltimorės, Md.** auکوjo: po 10 dol. — dr. E. Armanienė ir V. J. Velžis. Po 5 dol. — K. Pažemėnas, B. ir St. Medelis, J. Lietuvnikas, J. Auštra, J. Kučiauskas, J. Galinaitis, M. Karaša ir A. Česonis.

Iš Rochesterio, N. Y., atsiuntė: po 5 dol. — P. Saladžius, A. Jančys, J. Valiukėnas, J. Krivis, J. Pupininkas, J. Žiuras, A. Dargis, A. Beresnevičius, B. Užemis, J. Stankus, J. Musteikis, R. Liormanas, V. Gustinis ir 3 dol. H. Žemelis.

• **Emilija Čekienė, LNF** pirm., iš New Yorko dalyvavo ALT S-gos Philadelphia's skyriaus narių susirinkime, kuris įvyko kovo 18 d. ir padarė pranešimą. Kovo 19 dieną kalbėjo Great Neck, L. I. Lietuvių Bendruomenės apylinkės iniciatyva suruoštam Vasario 16-tos dienos minėjime.

• **Dr. Vytautas Slavinskas** su žmona Marija, iš Monticello, New Jersey, išskrido dviem savaitėm atostogų į Braziliją, iš kur kovo 26 d. jau žada grįžti namo.

• **Dr. Juozas Kazickas**, Neries b-vės direktorius, kovo 19 d. iškilmingai atšventė vardines savo puikioji rezidencijoje, Rochele, N. Y. Juozo pasveikinti buvo susirinkę gausūs būrys draugų ir pažįstamų.

• **A. Barcas**, iš Bellwood, Ill., mokėdamas už Dirvą, atsiuntė ir \$5.00 auką.

• **Lietuvos Vokiečių Draugijos** vadovas Dr. J. Strauchas atsiuntė užuojautą Vokietijos Lietuvių Bendruomenės valdybai dėl adv. J. Bataičio mirties. Adv. J. Bataitį Lietuvos vokiečiai laikė savo draugu ir netais atvejais į jį kreipdavosi teisiniais reikalais.

• **Lietuvių bankas "Litas"**, veikiantis Montrealyje, šiuo metu turi 574 narius. Dabar rūpinamasi įsteigti antrą skyrių rytinėje miesto dalyje.

• **Romas Bričkus**, iš Boston, Mass., vėl atsiuntė 6 mokslus einančių jaunuolių metines Dirvos prenumeratas.

TORONTO

Lietuvių Bendruomenės naujai išrinktoji apylinkės valdyba kovo 16 d. susirinko lietuvių namuose pasitarimui. Pirmoji eilė buvo pasiskirstyta pareigomis. St. Juozapavičius — pirmininkas, J. Vailokaitis — vicepirmininkas, V. Stabačinskas — sekretorius, P. Augustinavičius — išdininkas, J. Mažeika — kartotekos ir solidarumo įnašų reikalų vadovas, P. Barauskas — šalpos fondo reik. vadovas ir V. Bubelis — kultūros ir parengimų vadovas.

Ryšių palaikymas su kanadiečiais ir kitomis tautinėmis grupėmis pavesta vicepirmininkui J. Vailokaičiui. Ta pačia proga buvo nutarta labiau suaktyvinti Sibiro lietuvių šelpimą ir bendrai daugiau dėmesio atkreipti į veiklą, susijusią su lietuvių šalpa.

Naujai valdybai pasiūmus sunkią bendruomeninės veiklos naštą linkėtina, kad toji veikla būtų sėkminga ir jungianti visus lietuvius į vieną šeimą didiesiems LB tikslams įgyvendinti.

Šiaurės Amerikos lietuvių įvairių sporto šakų pirmenybės įvyks balandžio 15 ir 16 d. **Toronte**. Pirmenybėse, numatoma, kad dalyvaus apie 300 sportininkų.

Retai kada matė per laidotuves tokią minią žmonių Marquette Parko lietuvių bažnyčia, kaip palydint a.a. Dr. Bronių Dirmeikį. Nors buvo penktadienis ir darbo diena, bažnyčia prisirinko pilna žmonių, nes Margučio redaktorius Dirmeikis buvo plačiai pažįstamas Chicagoje seniesiems ir naujesiems ateiviams.

A.a. Dr. Bronio Dirmeikio karstas Marquette Parko bažnyčioje. Pirmoji eilė stovi grabnešiai Korp. Neo Lithuania filisteriai.

Velionio Dr. Br. Dirmeikio šeima, lydima A. Siliūno, išeina iš bažnyčios, palydėti savo vyrą ir tėvą į šv. Kazimiero kapines. Prieky eina našlė Pauletė Dirmeikienė. Užpakaly jos sūnus Mykolas. Prieky sūnus Povilas ir Bernardas.

BOSTON

Tautinės minties raida

Kovo 18 d. vakare įvyko trečiasis šių metų Subatvakaris. Prof. dr. J o n a s P u z i n a s, kuris šiuo metu Bostone redaguoja Liet. Enciklopedijos XXIII tomą, skaitė paskaitą apie tautinės minties raidą. Pradėjęs Daukšos Postilės įžanga, prof. Puzinas kondensuota forma, pasiremdamas praeities dokumentais, davė gyvą ir puikų lietuvių tautinės minties raidos vaizdą.

Paskaita lietuvių visuomeninės diferenciacijos problema ir vedė į tautinės srovės atsiradimą. Savo paskaitą prof. Puzinas baigė su ta data, kai buvo įsteigta Lietuvių Tautininkų Sąjunga, kurios darbams aptarti, anot paskaitininko, dar yra reikalinga laiko perspektyva. Subatvakarių rengėjai yra nuoširdžiai dėkingi prof. Puzinui už mielą talką.

Šis Subatvakaris buvo surengtas Juozinių išvakarėse, todėl, jau pagal įsigyvenusį paprotį, visi Juozai buvo pasveikinti ir apdovanoti L. E. leidiniais. Al. Kutkaus atsiminimus ar Henr. Nagio Mėlyną sniegą gavo ALT S-gos Bostono sk. pir-

CHICAGO

Pradėjome antrą dešimtmetį

A. L. Mokytojų S-gos Chicago skyrius jau įžengė į antrą dešimtmetį. Laikas neilgas, bet atsižvelgiant į gyvenimo sąlygas, tai jau turime gana gražų švietimo srity patyrimą.

Neminėsiu, kas per pirmąjį dešimtmetį padaryta, nes reikėtų gana ilgoko straipsnio. Čia noriu trumpai pristatyti skaitytojams pirmą antro dešimtmečio valdybą ir jos darbus bei planus.

Ši, vos pradėjo savo kadenciją, o jau suspėjo mūsų skyrių įjungti į L. B. Chicago apygardą nariu ir surengti koncertą, iš kurio kuklaus pelno vieną šimtuką paskyrė pr. mokyklų vadovėlių leidimui.

Neseniai iš Pietų Amerikos atvykę J. Vedegys ir V. Izokaitis mielai įsijungė į jos sąstatą — pirmasis pirmininko, antrasis sekretoriaus pareigose; ponios S. Gedvilienė ir M. Pėteraitienė liko iš senosios valdybos. Ši antroji jau ilgesnį laiką vadovauja Č. A. L. M-los Motinų Klubui ir dirba Kr. Donelaičio šeštadieni n e j e pr. m-je. Penktasis valdybininkas vicepirmininko pareigose yra J. Plačas, tai tyklus ir kuklus pedagogas. Jis tempia labai sunkų pedagoginio švietimo darbų vežimą: parašė VIII pr. mokyklos sk. vadovėlį — GINTARAS (spausdinamas), Centrinės švietimo Komisijos programų ir vadovėlių leidimo narys, Roslando šeštadienines pr. mokyklos vedėjas ir redaguoja pedagoginį skyrių Drauge — Lietuvišką Mokyklą. Jo žodžiais tarant — L. M. S-gos Chicago skyrius, tapdamas L. B. nariu, įsijungia į apygardos švietimo reikalų tvarkymą.

Ši valdyba jau susitarė su LB apygardos valdyba ir pati su kai kuriais papildymais pradėjo apygardos švietimo reikalų tvarkymą. Pirmojo dešimtmečio metu Chicagoje ir jos priemiesčiuose buvo įsteigta visa eilė šeštadieninių pr. mokyklų, liuanistinių klasių ir aukštesnioji liuan. mokykla, vaikų - jaunimo teatras, leidžiamas laikraštėlis — Vaizdai ir kt. O antrasis dešimtmetis nepasitęsina vien Chicago, bet apima visą apygardą.

V. B.

Šv. Kazimiero kapinėse paskutinis atsisveikinimas su a.a. Bronių Dirmeikiu. Atsisveikinimo kalbas pasakė Korp. Neo Lithuania ir LT Akademinių Sambūrio vardu filist. adv. J. Našliūnas ir Margučio štabo adv. Lapinskas. Per Margučio radiją apie velionies nuveiktus darbus ir nuopelnus kalbėjo Dr. Martynas Kavolis, adv. R. Skipitis, Dr. S. Biežis, Janukaitis, inž. E. Bartkus, Juškevičienė, D. Bylaitienė.

V. NEMICKIENĖS mamai

A. A. V. LASTAUSKIENEI

mirus, visai

NEMICKY

šeimai — netekusiai Brangiosios Mamos, uošvės ir senelės — reiškiamo širdingą užuojautą

Magdūtė ir Petras
Nijolė ir Jonas
U l e n a i

DIRVAI AUKOJO

Paulius S., Chicago	\$2.00
Sulmistras M., Ville Lasalle	 1.00
Mačiulis J. Dr., Clev.	 5.00
Maurukas J. Dr., Elyria	 5.00
Veitas B., Pittsburgh	 5.00
Skirmantas S., Sacramento	 5.00
Domarkas K., E. Chic.	 2.00

Amerikos Liet. Mokytojų S-gos Chicago skyriaus valdyba. Sėdi iš kairės: S. Gedvilienė, J. Plačas, M. Pėteraitienė. Stovi: pirm. J. Vedegys, V. Binkis, V. Izokaitis. A. Gulbino nuotrauka